

Protokół nr 4/2019

Protokół z posiedzenia Komisji Kultury i Ochrony Zabytków Rady Miejskiej w Tarnowie, które odbyło się w dniu 26 lutego 2019 roku w godz. 16.00 do 17.50 w budynku przy ul. Goldhammera 3, sala narad nr 8

W posiedzeniu udział wzięli: Marek Ciesielczyk, Agnieszka Danielewicz, Krzysztof Janas i Kinga Klepacka. Nieobecna była Krystyna Mierzejewska.

Lista obecności – zał. nr¹ protokołu.

W obradach uczestniczyli zaproszeni goście:

1. Marcin Sobczyk – dyrektor Wydziału Kultury
2. Janusz Kozioł – Muzeum Okręgowe
3. Adam Bartosz – Komitet Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej
4. Ryszard Nejman – Kukiz'15 Tarnów Biuro Poselskie Norberta Kaczmarczyka

Lista obecności – zał. nr² protokołu.

Porządek posiedzenia:

1. Analiza możliwości budowy rotundy dla Panoramy Siedmiogrodzkiej.
2. Zagospodarowanie otoczenia wokół Bimy.
3. Zapoznanie się ze stanem przygotowań do powstania Izby Pamięci przy ulicy Urszulańskiej 18 oraz możliwościami dofinansowania projektu ze środków MKiDN.
4. Opiniowanie materiału sesyjnego:
 - materiał nr 4 – Udzielenie pomocy finansowej Województwu Małopolskiemu z przeznaczeniem na pokrycie kosztów przedsięwzięć kulturalnych
5. Sprawy bieżące i wolne wnioski.

Posiedzenie otworzył i zebranych powitał Przewodniczący Komisji Marek Ciesielczyk. Po stwierdzeniu quorum przedstawił porządek obrad. Żadnych wniosków nie złożono, wobec czego porządek był realizowany zgodnie z powyższym – zał. nr³.

Ad. 1. Analiza możliwości budowy rotundy dla Panoramy Siedmiogrodzkiej.

Na początku Przewodniczący Pan Marek Ciesielczyk poinformował, że Komisja wysłała zaproszenie do udziału w dzisiejszym posiedzeniu do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W odpowiedzi na powyższe, Ministerstwo odnosi się pozytywnie do inicjatywy

¹ Lista obecności członków komisji.

² Lista obecności zaproszonych gości.

³ Porządek obrad

budowy rotundy dla Panoramy Siedmiogrodzkiej, zapewnia, że wspiera wszelkie działania mające na celu upowszechnianie tradycji i kultury (pismo stanowi zał. nr⁴).

Jako pierwszy w tym temacie wystąpił Pan Janusz Koziół Zastępca Dyrektora do spraw naukowych Muzeum Okręgowego w Tarnowie. W kilku zdaniach przypomniał historię dzieła „Panorama Siedmiogrodzka” (znanej też „Bitwa pod Sybinem”) autorstwa Jana Styki. Poinformował, że kilka lat temu Muzeum Okręgowe w Tarnowie rozpoczęło akcję mającą na celu odszukanie i skompletowanie fragmentów Panoramy (apelowano na łamach prasy, w programach radiowych i telewizyjnych, komunikowano się z kolekcjonerami). Działania te przyniosły znaczące efekty, ponieważ do dzisiaj udało się odnaleźć 38 obrazów, fragmentów „Panoramy Siedmiogrodzkiej”. Znajdują się one w polskich muzeach (Tarnów, Warszawa, Krosno, Łęczyca), u osób prywatnych w Polsce i za granicą (Wielka Brytania i USA). Muzeum Okręgowe w Tarnowie posiada 20 obrazów, z czego jeden stanowi depozyt.

Przewodniczący Marek Ciesielczyk poprosił Dyrektora Marcina Sobczyka o przedstawienie koncepcji rekonstrukcji Panoramy Siedmiogrodzkiej:

- I koncepcja dotyczy odmalowania reszty brakujących obrazów.

Dyrektor powiedział, że istnieje problem logistyczny ze względu na wymiary dzieła (120 m dł. x 15 m wys.). Namalowanie brakujących elementów (obecnie istnieje 1/5 całości) to koszty powyżej 1 mln zł, plus koszt farb i materiałów. Realizacja tej koncepcji wiąże się z umieszczeniem go w specjalnym obiekcie (ze względu na wymiary).

- II koncepcja dotyczy możliwości i pomysłu, w jaki sposób pokazać panoramiczne dzieło.

W 2011 r. powołano w UMT zespół ds. opracowania koncepcji Panoramy Siedmiogrodzkiej (zespół odrzucił pomysł odmalowania Panoramy) pojawił się pomysł Panoramy w wersji multimedialnej, animowanej z narracją. Zdaniem Dyrektora jest to pomysł szalony, ale bardziej możliwy do zrealizowania.

Po tych informacjach Przewodniczący Marek Ciesielczyk zapytał, jaki byłby koszt budowy rotundy dla Panoramy Siedmiogrodzkiej. Dyrektor odpowiedział, że zespół nie podał kosztów. Zespół został rozwiązany i zaprzestął dalszych działań.

Przewodniczący stwierdził, że gdyby Urząd chciał pozyskać środki z zewnątrz, to musi jednak znać koszty realizacji tego zadania. Jeśliby rotunda funkcjonowała w Tarnowie, (podobnie jak Panorama Raclawicka we Wrocławiu), to po 10 latach zwróciłby się koszt jej budowy, a Miasto mogłoby nawet zacząć czerpać zyski. Należy o tym pomyśleć z perspektywy nie tylko historycznej, ale i finansowej.

Przewodniczący zapytał, czy pracownicy Urzędu Miasta mogliby (w przybliżeniu) oszacować koszt budowy takiego obiektu. Dyrektor odpowiedział – *Wydział Kultury – „nie”, bo to raczej dotyczy kwestii architektonicznych i budowlanych i zazwyczaj takie prace zlecane są na zewnątrz.*

Pojawił się pomysł, gdyby wybudowano rotundę, aby oprócz samego obrazu w muzeum umieścić kilka innych wystaw, np. Centrum Wiosny Ludów, Muzeum Wojen, Muzeum Bitew

⁴ Pismo Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

o Wolność Narodów. Przewodniczący Marek Ciesielczyk zaproponował lokalizację po dawnym „Owintarze”.

Członkowie Komisji po krótkiej dyskusji postanowili jednak skierować do Prezydenta zapytanie: czy jest możliwość obliczenia przez pracowników Urzędu Miasta Tarnowa kosztów budowy obiektu o wymiarach 45-50 m średnicy i 20-25 m wys. dla Panoramy Siedmiogrodzkiej (budowli podobnej do tej, w której mieści się Panorama Raławicka).

Wniosek poparło jednomyślnie 4 członków Komisji, nikt nie był przeciw i nikt nie wstrzymał się od głosu.

Więcej dyskusji nie było.

Ad. 2. Zagospodarowanie otoczenia wokół Bimy.

Pan Adam Bartosz posiłkując się prezentacją multimedialną pokazał dzielnicę Żydowską, która jego zdaniem ma ogromny potencjał promocyjny miasta Tarnowa i chciałby, aby utworzyć w niej „rezerwat historyczno-kulturowy”.

W kilku słowach zwrócił uwagę na wzrost zainteresowania zwiedzaniem tej części miasta przez przyjeżdżających turystów (wycieczki: chasydów, ortodoxów, sekularnych). Poinformował, że tarnowskie hotele wydzieliły dla ortodoxów osobne kuchnie, powstała w Starej Łażni „Restauracja Żydowska” i koszerne lokale przy ul. Wałowej „Nosh Cafe”. Bima i Cmentarz żydowski stał się obiektem odwiedzanym przez tysiące Żydów z Izraela, USA, Meksyku i Kanady. Na trasie zwiedzania znajduje się również nienaruszona struktura dawnej żydowskiej dzielnicy: Żydowska - Wekslarska - Brama Pilźnieńska - Plac Rybny. W wystąpieniu wspomniał o wycieczkach młodzieży żydowskiej do Zbylitowskiej Góry, gdzie znajduje się największy w Polsce kompleks masowych grobów.

Pan Adam Bartosz przedstawił wizję zagospodarowania Placu Rybnego. Na początku przedstawił pomysł zamontowania ławeczek i posadzenie drzew na wzór Gaju Sprawiedliwych w Jerozolimie (będą one przypominały o tarnowianach, którzy w czasie wojny ratowali Żydów i otrzymali za to tytuł Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata). Pan Adam Bartosz zapoznał Komisję z projektem rekonstrukcji Synagogi Starej wykonany w formie szklanej przezroczystej obudowy (projekt został zamieszczony na YouTube).

Przedstawione Komisji propozycje wzbudziły zainteresowanie.

Przewodniczący zastanawiał się, jakie mogą być koszty opracowania kosztorysu na urządzenie Synagogi Starej przy Placu Rybnym. Komisja podjęła wniosek w tej sprawie o rozważenie możliwości współfinansowania przez Urząd Miasta Tarnowa kosztorysu na zagospodarowanie Synagogi w Tarnowie. Wniosek został poparty przez wszystkich członków Komisji (4 radnych było „za”).

Na tym zakończono omawianie tego punktu.

Ad. 3. Zapoznanie się ze stanem przygotowań do powstania Izby Pamięci przy ulicy Urszulańskiej 18 oraz możliwościami dofinansowania projektu ze środków MKiDN.

Wprowadzenia do tematu dokonał Pan Marcin Sobczyk Dyrektor Wydziału Kultury. Omówił zadania wykonane przez Urząd Miasta w tym zakresie:

- zakupiono piwnice dawnego aresztu Gestapo,
- zakupiono mieszkanie na parterze (po prawej stronie),
- rozesłano pisma do instytucji w Polsce, które mogłyby udzielić wsparcia finansowego (chodzi o współfinansowanie zadania),
- prowadzona jest bieżąca korespondencja z IPN (z odpowiedzi na pisma wynika, że IPN wykazuje zainteresowanie merytoryczne, finansowe wsparcie raczej nie wchodzi w grę),
- utrzymuje się bieżący kontakt w tej sprawie z Panem Andrzejem Szpunarem Dyrektorem Muzeum Okręgowego w Tarnowie,
- w połowie lutego br. odbyło się spotkanie z Panem Markiem Lasotą Dyrektorem Muzeum Armii Krajowej w Krakowie (omawiano możliwości współpracy, zagospodarowania i eksploatacji Izby Pamięci),
- powołany zostanie zespół roboczy, który opracuje koncepcję, co ma być w tym muzeum (do zespołu dołączy przedstawiciel IPN, Muzeum Okręgowego, Muzeum Armii Krajowej)

Ogółem w 2019 r. z budżetu Miasta na opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzeni z przeznaczeniem na powstanie Izby Pamięci przeznaczono kwotę 50.000,00 zł.

Następnie Dyrektor na pytanie Pana Marka Ciesielczyka, czy mamy szansę na sfinansowanie tego zadania środkami z zewnątrz odpowiedział, że trudno przewidzieć – do tej pory z wszystkich odpowiedzi, jakie wpłynęły do Urzędu każda wykazuje zainteresowanie merytoryczne a nie finansowe.

Enuncjacja została przyjęta, innych pytań nie zadawano.

Ad. 4. Opiniowanie materiału sesyjnego:

- **materiał nr 4 – Udzielenie pomocy finansowej Województwu Małopolskiemu z przeznaczeniem na pokrycie kosztów przedsięwzięć kulturalnych**

W związku z tym, że materiał został sporządzony bardzo szczegółowo, radni odstąpili od zadawania dodatkowych pytań.

Komisja wydała **pozytywną opinię** do materiału nr 4 o udzielenie pomocy finansowej Województwu Małopolskiemu z przeznaczeniem na pokrycie kosztów przedsięwzięć kulturalnych (4 radnych głosowało ”za”, nikt nie był przeciw i nikt nie wstrzymał się od głosu).

W dalszej części procedowano ostatni punkt posiedzenia.

Ad. 5. Sprawy bieżące i wolne wnioski.

Komisja w odpowiedzi na pismo (zał. nr⁵) z dnia 8 lutego 2019 r. (znak: WIM.RKM.0010.1.2019) dot. delegowania dwóch przedstawicieli Komisji Kultury i Ochrony Zabytków Rady Miejskiej w Tarnowie do składu Komisji konkursowej pn. „Wizja plastyczna i funkcjonalna Parku Niepodległości im. Księcia Romana Sybiraka Sanguszki na Górze św. Marcina w Tarnowie” informowała Prezydenta, że spośród członków Komisji wybrano jednogłośnie:

- 1) radną Agnieszkę Danielewicz
- 2) radną Kingę Klepacką.

Radne wyraziły zgodę na pracę w tej Komisji.

Komisja przyjęła do wiadomości pismo Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie w sprawie niezafatwienia wniosku złożonego do Rady Miejskiej w Tarnowie dotyczącego odebrania honorowego obywatelstwa miasta Tarnowa panu Josefowi vel Josephowi vel Józefowi Breinl z Wallersternu (zał. nr⁶).

W tym punkcie poruszono sprawę Góry Św. Marcina.

Przewodniczący Marek Ciesielczyk podkreślił, że duże znaczenie dla miasta ma ostateczne rozwiązanie własności zabytkowych ruin na Górze Św. Marcina. Przypomniał, że *od 10 lat Miasto procesuje się z jednym z członków rodziny Sanguszków, potomkiem Księcia Sanguszki, który w 1938 r. przekazał miastu „Marcinkę”. Spadkobiercy nie uznają tego zapisu, ponieważ brakuje aktu spisane go. Obecnie doszło do sytuacji (są to konsekwencje procesu), nie możemy ustąpić, nie możemy nawet kupić (mowa o kwocie 1 mln zł), proces jest zawieszony, ale trwa. Prezydent by się zaraził na zarzut niegospodarności, ponieważ skoro w wyniku procesu możemy ewentualnie uzyskać „Marcinkę” dla siebie w prawo własności, to w trakcie procesu nie możemy rezygnować z prawa własności i płacić Księciu (nie możemy kupić) w związku z tym sytuacja jest patowa. Około 10 lat temu Wojewoda zaczął rozpatrywać inną ścieżkę, inną niż prawnik Urzędu, że te tereny podpadały pod dekret PKWN z 1944 o przeprowadzeniu reformy rolnej. Tę sprawę przegraliśmy u Wojewody 3 lata temu. Odwołaliśmy się od decyzji Wojewody do Ministra Rolnictwa i 3 lata nikt tym się nie zajmuje. W związku z tym cała procedura trwa już 10 lat i zanoszą się, że będzie to trwało jeszcze bardzo długo.*

Przewodniczący powiedział, że stoi na stanowisku, aby podjąć działania zmierzające do ostatecznego załatwienia tej sprawy. Po konsultacji z radcą prawnym Urzędu, który prowadzi tą sprawę postanowił zredagować pismo ponagląjące do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Pana Jana Krzysztofa Ardanowskiego.

Przewodniczący Marek Ciesielczyk przedłożył pismo Komisji i odczytał jego treść:

⁵ Pismo w sprawie delegowania dwóch przedstawicieli Komisji Kultury i Ochrony Zabytków Rady Miejskiej w Tarnowie do składu Komisji konkursowej pn. „Wizja plastyczna i funkcjonalna Parku Niepodległości im. Księcia Romana Sybiraka Sanguszki na Górze św. Marcina w Tarnowie”.

⁶ Pismo Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie w sprawie niezafatwienia wniosku złożonego do Rady Miejskiej w Tarnowie dotyczącego odebrania honorowego obywatelstwa miasta Tarnowa panu Josefowi vel Josephowi vel Józefowi Breinl z Wallersternu.

Szanowny Panie Ministrze,

Zwracamy się do Pana z prośbą o jak najszybsze rozpatrzenie odwołania miasta Tarnowa od decyzji Wojewody Małopolskiego, która stwierdza, iż tereny Góry św. Marcina w Tarnowie, których właścicielem była przed wojną rodzina Sanguszków, nie podpadały pod działanie dekretu PKWN z roku 1944 o przeprowadzeniu reformy rolnej.

Kierowane obecnie przez Pana ministerstwo nie podejmuje żadnej decyzji w tej sprawie już od prawie 3 lat. Wcześniej przez 7 lat sprawę rozpatrywał Wojewoda Małopolski. Tak więc istotnego dla miasta sporu nie można rozstrzygnąć od 10 lat!

W tej sytuacji ruiny zamku z XIV wieku niszczeję w błyskawicznym tempie, a miasto nie mając prawa własności, nie może prowadzić prac konserwatorskich, ani nie jest w stanie odbudować tego zabytkowego obiektu. Nawet gdyby chciało teraz odkupić wzgórze wraz z ruinami od księcia Sanguszki, groziłoby mu postawienie zarzutu niegospodarności, gdyż trwa w tej chwili proces sądowy (zawieszony z powodu braku decyzji ministerstwa), który będzie można rozstrzygnąć definitywnie po wydaniu stosownej decyzji w tej sprawie przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Komisja Kultury i Ochrony Zabytków Rady Miejskiej w Tarnowie popiera w pełni starania naszego miasta o uzyskanie prawa własności do Góry św. Marcina, jak najszybsze przystąpienie do prac konserwatorskich, które mogą uratować pozostałe ruiny zabytkowego zamku oraz jego ewentualną odbudowę w przyszłości, jeżeli będą takie możliwości.

Komisja jednogłośnie poparła inicjatywę Przewodniczącego i zawnioskowała, aby pismo zostało wysłane do Ministra jako wniosek Komisji Kultury i Ochrony Zabytków (4 obecnych radnych głosowało „za”).

Na zakończenie Przewodniczący Marek Ciesielczyk powrócił do tematu omawianego na poprzedniej Komisji, na której przedstawił pomysł organizowania cyklicznych spotkań (wspólnie z Tarnowskim Centrum Kultury). Celem tych spotkań ma być integracja różnych środowisk, jak również prezentowanie tarnowskich zespołów muzycznych i wystawy prac młodych tarnowskich artystów.

Innych spraw nie poruszano. Przewodniczący Marek Ciesielczyk podziękował za przybycie i zamknął posiedzenie.

Przewodniczący
Komisji Kultury i Ochrony Zabytków

Marek Ciesielczyk